

KUOPIO

Kuopion alueen ajankohtaiset tavoitteet

6.9.2024

Kuopio on kestävästi kasvanut yliopistokaupunki, Suomen 8. suurin kaupunki ja itäisen Suomen keskus.

- Väkiluku vuoden 2023 lopussa oli 124 021. Kuopio on T-Median tutkimuksen (2024) mukaan toiseksi vetovoimaisin kaupunki.
- Vuonna 2023 Kuopioon valmistui 1 198 asuntoa. Heinäkuun 2024 työttömyysaste oli 11,6 %, ja työttömänä oli 6 946 henkeä, pitkäaikaistyöttömiä oli 2 395.
- Kuopion visio 2030 on 'Hyvän elämän pääkaupunki'. Kuopio on sitoutunut hiilineutraaliuteen v. 2030 mennessä.
- Vuoden 2022 lopussa Kuopiossa oli noin 55 400 työpaikkaa. Kuopiossa on monipuolinen elinkeinorakenne. Alueella on huoltovarmuuskriittistä elintarviketuotantoa. Kuopiosta löytyy yritys- ja innovaatioekosysteemit terveyden (Kuopio Health), bio- ja kiertotalouden, digitalisaation, energian, vesialan sekä kone- ja materiaaliteknologian aloilla. Kuopiolla on MAL-sopimus (YM) ja innovaatio toiminnan ekosysteemisopimus (TEM) terveys- ja vesiosaamiseen painottuen.
- Kuopion Savilahti on yli 200 yrityksen alue ja innovaatioympäristö, jossa sijaitsee Itä-Suomen yliopiston Kuopion kampus, Kuopion yliopistollinen sairaala, useita sektoritutkimuslaitoksia, Savonia ammattikorkeakoulu ja Savon ammattiopisto. Savilahti on vähähiilisten ratkaisujen smart city -kaupunkikehityskohde sekä uusi asuinalue, jonka rakentaminen jatkuu 2030-luvulle saakka. Savilahdesta on tulossa 35 000 toimijan yhteisöllinen alue.

Kuopion alueen ajankohtaisia kansallisia tavoitteita

Itä-Suomi on pidettävä elinvoimaisena ja kaupunkien rooli huomioitava

Itä-Suomen erityistarpeet on otettava huomioon osana maan elinvoimaisuuden ja kokonaisturvallisuuden vahvistamista sekä osana EU:n alue- ja rakennepolitiikan tavoitteita. Geopoliittinen murros ja EU:n pisin ulkoraja Venäjään edellyttävät itäiseen Suomeen kohdennettavia erityistoimia. Parasta turvallisuuspolitiikkaa on, että itäinen Suomi pidetään elinvoimaisena ja vireästi asuttuna.

Kuopiota on kehitettävä valtakunnallisena terveyden ja kokonaisturvallisuuden osaamiskeskittymänä

- **Terveyteen ja hyvinvointiin painottuvan osaamiskeskittymän toimintaedellytykset ja kehittyminen on turvattava.** Hyvinvointialueiden rahoituksessa tulee turvata yliopistollisen sairaalan tki-toimintojen jatkuvuus pitkällä aikavälillä. Kuopion yliopistollinen sairaala on merkittävä elinkeinopoliittinen TKI-kehitysalusta sekä maan johtavia opetussairaaloita yhdessä Itä-Suomen yliopiston kanssa. Kuopiossa tehdään huipputason kansainvälistä tutkimusta sydän- ja verisuonitautien, metabolisten ja neurologisten sairauksien sekä tuki- ja liikuntaelinsairauksien parissa sekä terveysdatan hyödyntämisessä.
- Kuopio etenee **kansallisen kokonaisturvallisuuden osaamiskeskuksen perustamisessa ja on käynnistämässä toimintamallia rakentavaa innovaatioekosysteemihanketta yhdessä Savonia-amk:n kanssa.** Tavoitteena on tukea itäisen Suomen kaupunkien innovaatiovetoista ja kestävää kehitystä ja kasvua sekä luoda pohja paremmalle paikalliselle ja alueelliselle varautumiselle ja koko yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden kohenemiselle. Osaamiskeskus tuottaa uusia ratkaisuja kaupunkien ja alueiden globaaleihin turvallisuushaasteisiin kestäväen kehityksen ja vihreän siirtymän näkökulmat huomioiden. Valtion tulee sitoutua osaamiskeskuksen perustamiseen Kuopioon ja osoittaa tarpeelliset resurssit. Kuopion alueella on käynnissä laajasti aihepiiriä tukevaa kehittämishanketoimintaa. Kuopiossa sijaitseva valtakunnallinen Pelastusopisto, ilmavoimien Karjalan lennosto Siilinjärven Rissalassa, turvallisuuden viranomaistoiminta, monipuolinen tki- ja elinkeinotoiminta sekä alueen korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten turvallisuusosaaminen veteen ja ravitsemukseen liittyen muodostavat merkittävän osaamiskokonaisuuden.
- Kuopion kaupunki ehdottaa, että Kuopioon sijoitettaisiin pelastustoimen ja varautuminen toimialan sekä sote-valvonnan toimialan johto ja päätöksenteko osana valtion aluehallinnon ja lupaviraston uudistamishanketta. Näillä alueilla Kuopiosta löytyy vahvaa osaamista.
- **Pelastusopiston** rahoitusta on lisättävä merkittävästi suunniteltuja koulutuslisäyksiä varten. Pelastusopiston on koulutettava pelastajia jatkossa yli 1 000 enemmän kuin nykyään pahenevan pelastajapulan takia. Pelastusopiston koulutus on kaikkein kokonaistaloudellisinta ja laadukkainta Suomessa.

Osaavan työvoiman saatavuus on turvattava kasvavan Kuopion vaikutusalueella

Pohjois-Savon elinkeinoelämän ja teollisuuden kasvua rajoittaa yhä enemmän **osaajien, kv-osaajien sekä työntekijöiden saatavuus.** Kaikkien oppilaitosten niin korkeakoulujen Itä-Suomen yliopiston ja Savonia ammattikorkeakoulun kuin ammatillisen koulutuksenkin toimintaedellytyksistä ja vahvistamisesta tulee huolehtia, jotta yritykset ja organisaatiot saavat tarvitsemansa osaajat. Kv-osaajien lupaprosesseja tulee joustavoittaa. Kasvava valtakunnan osakeskus

Kuopio tulee ottaa huomioon niin ammatillisen koulutuksen kuin korkeakoulujen aloituspaikkojen tarkastelussa. Huoltovarmuus kriittisten alojen koulutuksen edellytykset tulee turvata.

Kaupunkipolitiikkaa vahvistetaan sopimuksellisten kumppanuuksien avulla

Suomen suurimpiin kasvu- ja yliopistokaupunkeihin kuuluvat Jyväskylä, Kuopio ja Lahti ovat kutsuttu työ- ja elinkeinoministeriön asettamaan, kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Iksosen vetämään elinvoimakumppanuusryhmään. Ryhmän tavoitteena on vahvistaa valtion ja kaupunkien välistä avointa vuoropuhelua sekä etsiä ratkaisuja yhteisiin haasteisiin kuluvalle hallituskaudella.

MAL-kaupunkiseutujen tulee olla keskenään yhdenvertaisia tukirahoituksen saannissa, ja MAL-sopimusrahoituksen tulee olla riittävää. Jatkossa rahanjaossa tulee huomioida paremmin ne kaupunkiseudut, joiden joukkoliikenne perustuu bussiliikenteeseen, eikä rahoituksessa pidä painottaa raitiotiehankeita, jotka uusilta sopimusseuduilta puuttuvat. Myös bussiliikenteen infran parantamiseen tarvitaan tukea. Kohtuuhintaisen asuntotuotannon tukemiselle on tarvetta, samoin asumisneuvonnan tuen jatkamiselle. Asumisoikeusasuntojen rakentaminen on ollut merkityksellistä ja sen avulla on pystytty kaupungeissa ehkäisemään segregatiokehitystä.

Saavutettavuutta on parannettava ja juna- ja lentoliikenteen vuorotarjontaa lisättävä

Alueen elinkeinoelämä, maan huoltovarmuus sekä osaajien ja ammattilaisten liikkuvuus tarvitsevat riittävät ja monipuoliset yhteydet sekä kattavamman vuorotarjonnan. Pohjois-Savon ja itäisen Suomen väyläinvestointien jälkeensäneisyys ja väylien rapistuminen tarvitsee hankkeiden suunnitteluvalmiuden ja investointipäätösten mahdollisimman pikaista varmistamista. Keskeisimmät kohteet ovat itäratahanke, Savonradan välityskyky ja korjaukset, vt5 Leppävirta-Kuopio, vt5 Siilinjärvi-Iisalmi, vt5 Siilinjärvi-Alapitkä, vt5 Valkeinen-Taipale, vt9 Tulisalmi ja Tuusjärvi, vt9 Toivalan eritasoliittymä ja vt9 Riistavesi. Vt5:n Leppävirta-Kuopio-parantamisinvestointiin riittävä rahoitus tulee varmistaa mahdollisimman pian ja vt5 tulisi saada EU:n TEN-T-verkkorahoituksen piiriin. On huolehdittava vähäliikenteisen väyläverkoston kunnostamisesta, riittävästä juna- ja lentoliikenteen vuorotarjonnasta, riittävästä tietoliikenneyhteyksistä sekä vesiliikenneyhteyksien kehittämisestä. Kuopion kauppakamarialueen lentoliikenteestä riippuvainen liikevaihto on peräti 2 miljardia euroa ja lentoliikenteestä riippuvaisia työpaikkoja on noin 7000 kappaletta. Poikittaisyhteydet sekä yhteydet pohjoiseen tulee ottaa huomioon. Itäisen Suomen toimivat väylät tukevat elinvoimaisuutta, laajempaa valtakunnallista turvallisuutta sekä huoltovarmuutta.

Kuntatalous, TE-palvelujen uudistus, kulttuuri ja liikunta

- **Kuntien taloudellisesta asemasta on huolehdittava. Valtionosuusjärjestelmää tulee riittävän perusteellisesti uudistaa niin, että sattumanvaraiset negatiiviset vaikutukset ovat estettävissä. Sote-tasaukset eivät kuulu pysyvästi kuntien valtionosuusjärjestelmään.** Kunnille ei tule antaa uusia velvoitteita, vaan purkaa nykyisiä normeja hallituksen käynnistämässä hankkeessa.
- **Kulttuuri ja liikunta:** Kansallisen talviurheilukeskuksen Puijon hyppymäet tarvitsevat riittävän valtionavustuksen. Valtion tulisi osallistua Heinjoen ampuma- ja moottoriratakeskuksen kehittämishankkeeseen. Kanttilan peruskorjauksen esitetään mallia, jossa kaupunki vastaisi 1/3 kustannuksista ja valtio 1/3 sekä yksityiset 1/3. Kuopion viulukilpailun tuen jatkuvuus tulee turvata, Kuopio Tanssi ja soi -yhdistys on tässä jo ottanut ison roolin. On tärkeää huolehtia suurten tapahtumien valtionosuudesta (Tanssi ja soi ry, Anti ry ym.), ja arvonlisävero-kohtelun tulee olla oikeudenmukainen tapahtumia järjestäville yhdistyksille. Kuopiossa on valmisteilla myös merkittävä jalkapallostadionin hanke.
- Työvoimapolvelujen järjestämiseen on turvattava kunnille riittävä rahoitus. Jos tehtävät ja etuusmenot siirtyvät kunnille aliresursoituina, lisää se painetta kuntien menoleikkauksiin ja veronkorotuksiin.
- Valtion tulee riittävästi tukea kaupunkien **ilmastotyötä** ja siirtymistä uusiutuviin energiamuotoihin sekä kiertotalouden TKI- ja yritystoimintaa.

EU-edunvalvonnassa Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asutun alueen status on täysimääräisesti huomioitava tulevan v. 2027 jälkeisen rahoituskauden valmistelussa sekä itäisen Suomen geopoliittinen erityisasema tulee ottaa huomioon EU-tasolla. **Riittävän varhainen tiedotus** Suomea ja alueita koskevista säädösvalmistelusta on tärkeää.

Lisätietoja: kaupunginjohtaja Soile Lahti, 044 718 2791, soile.lahti(at)kuopio.fi ja strategijaohaja Sirpa Lätti-Hyvönen, 044 718 2132, sirpa.latti-hyvonen(at)kuopio.fi

KUOPIO

